

Mano

# SODYBA

ŽURNALAS PRAKTIŠKIEMS IR SMALSIEMS SODYBŲ ŠEIMININKAMS

2016 rugsėjis nr. 9 (37)

NUOTRAUKŲ KONKURSAS  
„LAIMINGA  
VAIKYSTĖ RUDENĮ  
KAIME“  
48-49 psl.

SULANKSTOMI  
PALĖPĖS LAIPTAI

**PASIDARYK PATS:**

Magnetinė gatvė ant sienos  
Tvirta medinė lova

*Duonos  
kepimo tradicijų  
paveldėtojai*

*Meistraujame tiltelį*

PIRTIES  
VERTINIMO  
SKALĖ

## LAUŽAVIETĖ METALINĖJE SFEROJE

Kaina 1,45 €



**Klausiame specialistų:**

- ➔ KILO GAISRAS.  
KAIP ELGTIS?
- ➔ RADIACINĖ STEBĖSENA
- ➔ PATARIMAI KIAULIŲ  
AUGINTOJAMS

**RUOŠIAMĖS  
NAUJAM ŠILDYMO  
SEZONUI**





# LIEPSNOJANTI JUVELYRIKA

Apie ką pagalvojame, išgirdę žodį „kalvis“? Vaizduotė tikriausiai nuneša į paslaptingus gūdžios senovės laikus, į archajiškas kalves, kur žaizduose raudonuoja geležis ir aidi kūjo skambesys... Ne veltui protėviai kalvius prilygindavo burtininkams: tvirtas ir, rodos, nerangus metalas jų rankose prijaukinamas ir tampa paklusnia medžiaga.

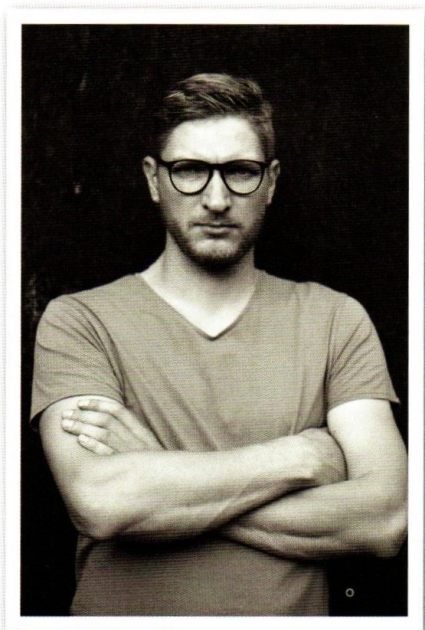
Tekstas – Rūtos Kražauskienės.  
Nuotraukos – iš Andriaus Žiedo asmeninio archyvo.

**K**alvystė – ne profesija ir net ne darbas. Tai – pašaukimas, amatas, apipintas anglies kvapo, dvasios ir gausybės paslapčių.

## KALVYSTĖ IR JUVELYRIKA – PANAŠIOS

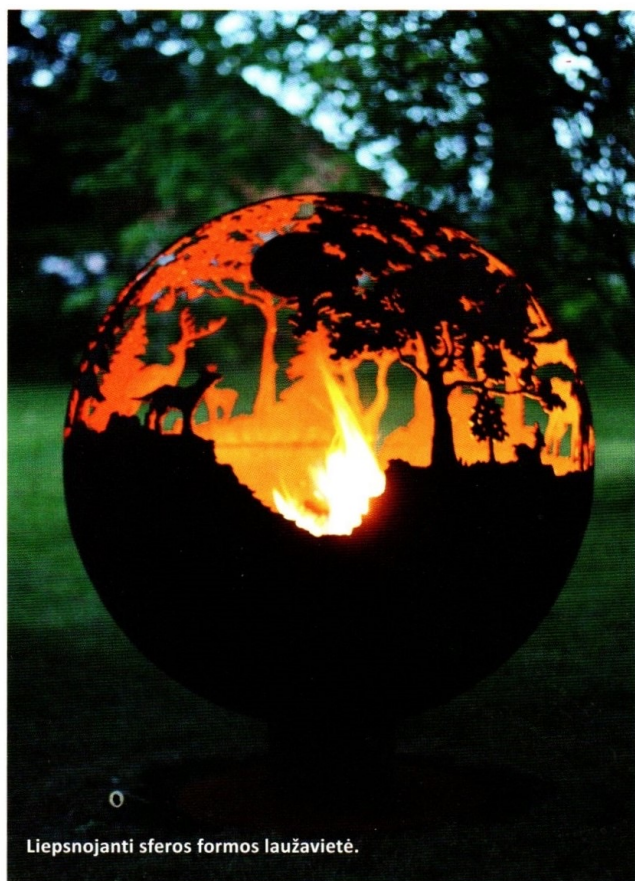
Prieš tryliką metų tuomet dar Vilniaus Dailės Akademijos studentas **Andrius Žiedas** nė negalvojo apie kalvystę. Telšių dailės fakultete jis studijavo metalo meną ir juvelyriką, su kuria ir ketino sieti savo gyvenimą. Tik po antro kurso, vasarai pakviestas padirbėti vieno iš Klaipėdos kalvių dirbtuvėse, Andrius kitaip pažvelgė į kalvystės amatą.





„Dažniausiai kuriame ugnį kepsniams kepti, pamiršdami, kiek ramybės, susikaupimo ir grožio gali dovanoti šokančių liepsnos liežuvių vaizdai.“

Kalvis Andrius Žiedas



Liepsnojanti sferos formos laužavietė.

„Pradžią buvo sunki, – pasakoja jis, – Kai trūksta patirties, tiesiog imti plaktuką ir metalo gabalą, suteikti jam kažkokią formą yra be galo sudėtinga. Juk ne rankomis lipdoma. Vienoje rankoje – metalas, kitoje – kūjis, o tam reikia įgūdžių“.

Tačiau iššūkį Andrius priėmė ir po metų vėl ėmėsi kalvystės praktikos – šįkart pas meistrą Vokietijoje, kur praleido keturis mėnesius. Diplominiam darbui jau pasirinko metalo plastikos kryptį. „Supratau, kad kalvystė ir juvelyrika – panašios: gimsta idėja, piešiamas eskizas, kuriamos detalės, dėliojami stilistikos akcentai... Pagrindinis skirtumas – galutinio rezultato dydis ir tai, kad juvelyrikos dirbiniai yra matomi tik artimiausiems jų savininkų žmonėms, o kalvio darbas – miniai“, – dabar taria Andrius.

## VELNIO KALVIAI

Taip prieš vienuolika metų Šiauliuose atsirado metalo ir dizaino studija – kalvė „Velnio kalviai“. „Velnias – senovės lietuvių mitologinė figūra, pirmasis kalvis, išmokęs žmogų pažaboti metalą ir ugnį“, – pavadinimo idėją aiškina Andrius.

Šiuo metu kalvėje dirba trise. Visi meistrų gaminiai – autentiški, vienetiniai, kuriami individualiai kiekvienam klientui. „Dažniausiai žmogus pas mus ateina turėdamas tik viziją. Tuomet aptariame stilių, išsiaiškiname poreikius, ir tik tada kuriu, braižau projektą, teikiu siūlymus. Yra buvę ir taip, kad klientas ateina su savo brėžiniu ar dizainerio projektu, tačiau jis bet kuriuo atveju visad kinta. Ne visi žino metalo plastiką ir galimybes, kurios dažnai pranoksta dizainerių lūkesčius.“

Kalvėje dirbama su juoduojamu metalu: jis – elastingiausias. Pneumatiniu kiju išgaunamos norimos formos, o kaltinės detalės, įvairūs užsukimai ir užraitymai kaitinami žaizdre ir kalami rankomis.

Išskirtinis „Velnio kalvių“ stiliaus bruožas – lengvas sunkumas. „Dažnai metalo dirbiniai atrodo grubūs ir griozdiški. Būtent todėl stengiamės savo darbams suteikti kuo daugiau plastikos ir elegancijos.“

Andriaus kuriamuose eskizuose dažnai pastebimi senovės baltų simbolikos elementai. „Paprastai tvoros, turėklai gaminami perdėm supaprastintai. O juk net nedidelis akcentas, pavyzdžiui, šiandienos užsakovų itin pamėgtas žiedų motyvas, gali paprasčiausiam praktiskam daiktui suteikti dvasios“, – sako kalvis.

„Domiuosi modernia kalvyste ir tikiu, jog tikrai pri-



VELNIO KALVIAI  
ANNO 2005

V. Bielskio g. 6, LT-76162 Šiauliai, Lietuva

Tel. nr: +370 676 72 696, el. paštas: info@velniokalviai.lt

[www.velniokalviai.lt](http://www.velniokalviai.lt)





Siekiant natūralumo, laužavietės nedažomos, o paliekamos natūraliai rūdyti.

brendau jos iššūkiams. Tačiau lietuviai labiau mėgsta tradicinį stilių, tad esu lankstus. Gaminame skulptūras, metalinius dekoracijų elementus, jau ne pirmus metus dovanoju specialiai mano kuriamas statulėles Šiaulių miesto gimtadieniui. Vis dėlto išgyventi vien iš meno būtų sudėtinga. Dažniausiai gaminame vidaus bei išorės balkonų turėklus, tvoras.“

Paklaustas apie metalo dirbinių dažymą ir priežiūrą, meistras šypteli: „Metalų dirbiniai nėra itin reiklūs: pakanka kas ketverius–penkerius metus juos nuvalyti, nugruntuoti ir padengti antikorozinėmis priemonėmis. Tačiau aš, jei galėčiau, nedažyčiau nieko. Visas metalo žavesys – jo natūralumas. Tuomet, kai jis nedažomas, kai jam leidžiama natūraliai pasidengti rūdimi, metalas man yra gražiausias.“

## NETRADICINĖS LAUŽAVIETĖS

Visiškai nauja Andriaus darbų kryptis, padėjusi jam atrasti balansą tarp praktiškumo, komercijos ir kūrybos, – naujosios laužavietės.

Tai – 6 mm storio plieno, 1 m skersmens apvali (sferos formos) laužavietė, kuri plazminio pjovimo aparatu yra išraižoma išpūdingais piešiniais. Pirmasis kalvio darbas – Žemės gaublys, jau iškeliavęs pas šeiminkus

Plateliuose. Antroji – miško ir žvėrių motyvais puošiama laužavietė. „O mintyse – eskizų jūra: sfinksai, miškai, kalnai ir kitokie gamtos peizažai, senovės baltų simboliai“, – paslaptį išduoda Andrius, pridurdamas, jog įkvėpimo bei naujų idėjų sferų ornamentams tikisi ir iš būsimų užsakovų.

Šių laužaviečių giminė – Amerika, kur jos jau ne vienerius metus yra itin populiarios. Europoje jas gaminančių metalo meistrų nėra daug, o Lietuvoje Andrius – pirmasis. „Norėtusi pakeisti mūsų šalyje įsisenėjusią laužavietės sampratą, – juokauja jis. – Dažniausiai kuriame ugnį kepsniams kepti, pamiršdami, kiek ramybės, susikaupimo ir grožio gali dovanoti šokančių liepsnos liežuvių vaizdai. Savo darbus siūlysiame Skandinavijos šalių rinkai, tačiau tikimės, jog šie kūriniai ras vietą ir mūsų šalies sodybose.“

**Laužavietė, kalvių  
vadinama sfera,  
nereikalauja priežiūros ir  
yra ilgaamžė.**

Speciali vieta tokiai laužavietei nereikalinga. Parenkat vietą svarbu, kad virš jos nesvirtų medžių šakos, o grindinys nebūtų degus. Sferos viduje yra sumontuotos grotelės, po kuriomis kaupiasi pelenai ir žarijos, tačiau dalis jų gali patekti ir išorėn – viskas priklauso nuo ornamento rašto gylio bei išdėstymo. Priežiūros laužavietė taip pat nereikalauja ir, kaip teigia kalvis, turi viso gyvenimo garantiją: siekiant natūralumo, jos nedažomos, paliekamos natūraliai rūdyti, o storą plieną deformuoti galėtų nebent sudėtingi mechaniniai pažeidimai. 🛠️